

BEKTÂŞÎ TERCÜMANLARI

Ömer Faruk TEBER (*)

Özet

Alevî-Bektâşî topluluklarının dinî öğreti, âdâp ve geleneklerinin günümüze kadar kuşaktan kuşağa sözlü olarak aktarıldığı bilinmektedir. Bununla birlikte sözlü birikimin yanında 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren aynı amaçla yazılı metinler de kaleme alınmıştır. Bu çalışmamızın ana teması, sözünü ettiğimiz yazılı metinlerin bir örneğini oluşturan Bektâşî Tercümanları olacaktır. Ayrıca çalışmamızın bir bölümünü de Kültür Bakanlığı Milli Ktp. Yazmalar şubesinde 06.MK.Yz.A 2464 (17. Yüzyıl) numarada kayıtlı yazma risalenin transkripsiyonu oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tercüman, Bektâşîlik, Alevîlik, Menâkıbnâme, Vilâyetnâmeler, Erkânnâme

Baktashi's Tarcumâns

Abstract

It is known that the religious teaching, rituals (âdâb) and traditions of Alawite-Baktashi communities have been transferred from generation to generation in a verbal way. However, besides the verbal accumulation, also, from the second half of the 16th century onwards, some texts have been written for the same purpose. The main topic of this study is the Baktashi Tarcumâns that set an example for the written texts in question. In addition, a transcription of a treatise with registered no 06.MK. Yz. A 2464 (17th century) will constitute another part of our study.

Key Word: Tarcumâns, Baktashi, Alawite, Manâkıbnâme, Velâyatnâme, Arkânnâme

*) Arş. Gör. Dr., Atatürk Üniv. İlahiyat Fakültesi İslam Mezhepleri Tarihi
(e-posta: omerteber@yahoo.com)

Giriş

Alevî-Bektâşî toplulukların özelliklerinden biri, dinî öğreti, âdâp ve geleneklerin günümüze kadar sözlü olarak aktarılması ve gelecek kuşaklara bırakılmasıdır. Bu sözlü birikimin yanında 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren aynı amaçla yazılı metinler de oluşturulmuştur. Bunlardan birisi de Tarikat ileri gelenleri tarafından konulan ve tarikatın yasası niteliğindeki ilkeleri, davranışları ve kuralları ihtiva eden eserler olan Erkân-nâmelerdir. Alevî-Bektâşî geleneğinde yazılı formun diğer bir biçimi de, belli bir hizmete başlarken okunan, kısa ve çoğu Türkçe, nesir ya da manzum biçimde düzenlenmiş, geleneğin inancını, düşüncesini öz olarak veren dua formundaki Tercümanlardır. Biz bu küçük muhtevalı çalışmamızda, Aleviliğin sadece şifahi geleneklerin yaşandığı sözel kültür dünyasında kalmayıp yazılı edebiyatta da kendisine önemli bir yer bulduğunu gösteren; aynı zamanda mürşid-tâlib adabını bildirmesi yönüyle Erkân-nâme niteliği de taşıyan Alevî-Bektâşî Tercümanları hakkında bilgi vermeye çalışacağız. Ayrıca makalemizin sonuna Türkiye Kütüphanelerinde çok sayıda yazma nüshaları bulunan bu nevi eserlerden bir örneğini orijinal metin üzerinden transkribe ve tahrir ederek ekleyeceğiz.

Alevî-Bektâşîliğin son derece sınırlı olan yazılı kaynaklarından Menâkıbnâmeler/Vilâyetnâmeler¹, Buyruklar², Fütüvvetnâmeler, Erkân-nâmeler gibi Bektâşî Tercümanları

- 1) Sözlükte "övünülecek güzel iş, hareket" olan Menkabe (Çoğulu: Menâkıb), dinî/mistik bir terim olarak, keramet ve onu gösteren velilerin yüceltilmesi amacıyla yazılmış; zamanla da muhtevası genişletilerek tarikat pirlерinin yanı sıra tarikatın silsilesi içerisinde yer alan önemli şeyhler ve halifeliri ile diğer sûfileri kapsayan eserlerdir. (Bu konuda bkz. Fuad Köprülü, "Anadolu Selçukluları Tarihinin Yerli Kaynakları" *Belleten*, 27 (1943), ss.421-425; A. Yaşar Ocak, *Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menâkıbnâmeler, Metodolojik Bir Yaklaşım*, Ankara 1997, s.27; Haşim Şahin, "Menâkıbnâme", *DİA*, XXIX, 112-114). "Vilâyetnâme" adı verilen Bektâşî menâkıbnâmeleri IX.(XV.) yüzyılın son çeyreğinde ortaya çıkmıştır. Elvan Çelebi'nin *Menâkıbü'l-Kudsîyye fi Menâsibi'l-Ünsîyye* adlı eseri, Vilâyetnâmelerin başında gelmekle beraber; Uzun Firdevsî tarafından yazıldığı bilinen ve Hacı Bekşâş-ı Velî'nin hayatını, devlet adamları ve âlimlerle ilişkilerini anlatan *Vilâyetnâme-i Hacı Bekrâş-ı Velî*, Alevî-Bektâşî teolojisi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bunun dışında da *Vilâyetnâme-i Abdal Musa*, *Menâkıb-ı Kaygusuz Baba*, *Vilâyetnâme-i Sultân Şücüddîn ve Vilâyetnâme-i Otman Baba* gibi Bektâşî menâkıbnâmeleri, hitap ettikleri çevrelerin akaid ve ilmihal kitabı olarak geçmişten günümüze Alevî-Bektâşî zümrelerin tamamında okunmaya devam etmektedir. (Bu konuda bkz. A. Yaşar Ocak, *Alevî ve Bektaşî İnançlarının İslâm Öncesi Temelleri*, İstanbul 2000; İlyas Üzüm, "Kızılbaş", *DİA*, XXV, 546-557).
- 2) İlk defa kim tarafından ve ne zaman yazıldığı hakkında kesin bir bilgi bulunmayan Buyruklar, Alevî-Bektâşî edebiyatı içerisinde ve bu zümreler arasında en az Vilâyetnâmeler kadar muteber eserler olarak telakki edilirler. Bu eserler Alevî-Bektâşî âdâb ve erkânının temel kural ve kurumlarını işlerler. Kendi aralarında var olan bir takım farklılıklara rağmen bu zümreler genelde Buyruklara göre temel kurum ve kurallarını uygulaya gelmişlerdir. Halk arasında Ca'fer Sadık Buyruğu, Şeyh Safiyî Buyruğu gibi isimlendirilen buyruklar orijinal olarak Bisatî tarafından yazılan *Menâkıbu'l-Esrâr Behçetu'l-Ahrâr* adlı esere dayanmaktadır. Buyruklar, Alevîler ve Bektâşîler açısından bir çeşit akaid ve ilmihal kitapları olarak değerlendirilmişlerdir. (Bu konuda bkz. Abdülbaki Gölpınarlı, "Kızılbaş", *İA*, Ankara 1967, VI, 789-795; Bisatî, *Menâkıbu'l-Esrâr Behçetu'l-Ahrâr*, Konya Mevlânâ Müzesi Yazmaları Ferid Uğur Kitaplığı, No: 1172,). Buyruklarda genel olarak Şerî'at, Tarikat, Ma'rifet ve Hakikat diye bilinen Dört Kapı ve Kırk Makam veya yedişer makamdan Yirmisekiz Makam halinde Alevî-Bektâşî geleneğini belirleyen erkânâ dair bilgiler verilir. (Yayınlanmış Buyruklar için bkz. Buyruk, Nşr.: Sefer Aytekin, Ankara 1958; Buyruk, haz. Fuat Bozkurt, İstanbul 1982; *İmam Cafer-i Sadık Buyruğu*, haz. Adil Ali Atalay (Vaktidolu), İstanbul 1993).

da, kurumlaşmış bir tarikat etrafında bir araya gelen eğitimli ve örgütlü bir topluluk olan Bektâşîler ve inanç, ayin ve erkân ile ilgili konularda onunla sözüedilir bir farkı bulunmayan Alevî teolojisi³ içerisinde belirleyici bir yere sahiptirler. Alevî-Bektâşî geleneği içerisinde önemli bir yer işgal eden ve aynı zamanda bu yolun müntesipleri tarafından ihtiramla karşılanan; pek çok vesileyle okunup yaşamın her alanında kendisine müracaat edilen Menâkıpnâme, Câvidânnâme, Buyruklar, ve Velâyetnâmeler, Alevî-Bektâşî Süreğinde inanç, ibadet, sosyal kurumlar ve grup içi ve dışı ilişkiler ile dinî/mistik-ahlâki öğretileri içerirler. Çoğu zaman Alevî geleneği için çizdiği genel çerçeve ve erkâna dair verdiği ayrıntılı bilgiler ihtiva eden Yazma Buyruklar içerisinde yer alan Tercümânlar'ın, ayrıca tek başına birer risale şeklinde kaleme alınmış mecmualar şeklinde Türkiye Kütüphanelerinde çok sayıda yazma nüshaları bulunmaktadır. Tercümânlar, Alevîlik-Bektâşîlik'te herhangi bir günlük iş yapılırken okunan manzum veya mensur duâlara ve bir nevi özür dileme duâsına verilen isimdir⁴. Mürşidin huzuruna girilirken yahut bir türbe-ye ziyarette bulunulurken, okunması gereken Tercümânlar'dan günün herhangi bir vaktinde yerine getirilmesi gereken sair davranışlara kadar pek çok durum için duâ ve niyâz mahiyetindeki bu Tercümânların okunması âdâb ve erkandan sayılmıştır.

Alevî-Bektâşî edebiyatının önemli bir parçası olarak merasimlerde çeşitli vesilelerle okunan Tercümânlar ve Gülbanklar'ı, dünya görüşü, inançları, dinî pratik ve tecrübeleri Alevî ve Bektâşîler için bir prototip oluşturan 13. yüzyılda Anadolu'da tezahürlerini gördüğümüz Âhilik ve onun el kitabı hüviyetindeki Fütüvvetnâmeler'de görebilmekteyiz⁵. Öyle ki Bektâşîlik'teki tarikata giriş âyini, eşik öpme, kuşak şed bağlama, aynı tasta şerbet içme, kıyafetler, âyinlerde okunan Tercümânlar, hemen tamamıyla Ahilik'le aynıdır⁶.

Tercümânlar, genel olarak Tanrı'ya yakarışı ifade eden O'nu tenzih tesbih eden bir manzumeden oluşan Münâcaât ile başlar. Ardından son peygamber Hz. Muhammed'e (s.a.v.) ve Ehl-i Beyt'inden Hz. Ali (r.a.), Hz. Fatıma (r.a.) ile onların çocukları Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin (r.a.)'e selatu selam getirilir. Ayrıca bu selamlama yine Ehl-i Beyt İmamlarının tamamına getirilerek merasim için gerekli özel duâ okunur. Bütün ritüeller için bu münâcaât ve selâtu selamlar yapılmakla birlikte her bir merasim için farklı duâlar

- 3) Kızılbaşlık-Bektâşîlik teolojik bir yapılanma yahut tarikat benzeri mistik bir oluşum olduğu konusundaki tartışmalar için bkz. Sönmez Kutlu, "Alevîliğin Dinî Statüsü: Din, Mezhep, Tarikat, Heterodoksi, Ortadoksi veya Metadoksi", *İslâmiyât*, VI, (2003), s.3, s.31-54; Cengiz Gündoğdu, "Hacı Bektaş Paradigmasını Tanıma ve Tanımlama Problemi Üzerine", *EKEV Akademi Dergisi*, Yıl:7, Sayı: 16, Yaz: 2003, Ankara, ss. 17-35.
- 4) Esat Korkmaz, *Ansiklopedik Alevilik Bektaşîlik Terimleri Sözlüğü*, İstanbul 1993, s.121, 355; Anke Otter-Beaujean, M.A. "Tahtacıların Kutsal Kitabı Buyruk Hakkında Birkaç Not", *I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Tahtacılar) Sempozyumu Bildirileri*, (26-27 Nisan 1983) Antalya, Ankara 1985, s.3 vd.; İlhan Ayverdi, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, III/3124.
- 5) Saffet Sarıkaya, "Alevilik ve Bektaşîliğin Ahilikle İlişkisi, -Fütüvvetnâmelere Göre-", *İslâmiyât*, VI (2003), sayı: 3, s.110.
- 6) Bkz. A. Gölpinarlı, "İslâm ve Türk İllerinde Fütüvvet Teşkilatı ve Kaynakları", *I.Ü. Edebiyat Fak. Mecmuası*, XI, 6-354; N. Çağatay, *Bir Türk Kurumu Olan Ahilik*, Ankara, 1974; E. Ruhi Fırlı, *Türkiye'de Alevilik Bektaşîlik*, İstanbul 1991, s.151.

ve Gülbanklar, çeşitli Tercümânlarda birbirinden pek de farklı olmayan şekilleriyle yer yer değişiklik göstererek yer alır. Örneğin, Bir kişinin Alevî-Bektâşî yoluna alınması amacıyla yapılan âyinde, “Tercümân-ı İkrâr” okunurken ölen bir Alevînin ruhunu ta’ziz için yapılan merasimde “Tercümân-ı Dâr” okunur. Bir başka Cem âyinde her hangi bir kusuru bulunsun bulunmasın, insanın kendini temize çıkarması, kardeşlerinden helallik dilemesi ve bunu alması için yapılan törende de yine “Baş Okutturulacak Vaktin Tercümânı” gibi duâ ve niyazda bulunulur.

Sonuç olarak, Alevî-Bektâşî geleneğinde yer alan âyin ve Cem’lerde her bir erkânın yerine getirilmesi sırasında bu Tercümânlar, duâ ve niyazda bulunmak için okunduğu gibi Alevî veya Bektâşîlerin yaşamı boyunca uygulamaya çalıştığı gelenek ve merasimlerinde duâ maksatlı okunur. Bu yönüyle Alevî-Bektâşî Tercümânları, kültürel zenginliklerin İslâm’la uzlaştırılarak sorumlu, hoşgörülü sevgi dolu kelimenin tam anlamıyla “Kâmil İnsan”ı gerçekleştirebilmek için Alevî-Bektâşî öğretisinin temel unsurları arasında kendisine yer edinmiştir.

BEKTÂŞÎ TERCÜMÂN LARI⁷

Münâcât

Bismillahirrahmânirrahîm.

Allahümme ente’l-evvelü fe-leyse kableke şey’un ve ente’l- âhirü fe-leyse ba’deke şey’un ve ente’z-zâhirü fe-leyse fevkake şey’un ve ente’l-bâtinü fe-leyse düneke şey’un yâ-kâ’inen kable külli şey’in ve yâ bâkiyen ba’de külli şey’in yâ men hüve akrabü ileyhi min habli’l-verfî. Yâ men hüve fa’âlü’n limâ yürîd. Yâ men hüve yehûlu beyne’l-mer’i ve kalbihî, yâ men hüve bi’l-manzari’l-a’lâ ve hüve bi’l-u’fuki’l-mübîn. Yâ men leyse ke-mislihî şey’un ve hüve’s-semî’l-basfîr. Yâ men hüve ‘alâ külli şey’in kadîr. Akzi haceti bi-hakki Muhammedin ve âlihi’t-tayyibîne’t-tâhirîn.

Salavât-ı Şerife

Bismillahirrahmânirrahîm

Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik ‘alâ nûri seyyidinâ ve seyyidi’l-enbiyâi Muhammedini’l-Mustafâ. Allahümme sallî ve sellim ve zid ve bârik ‘alâ nûri seyyidinâ ve seyyidi’l-evliyâi’l-imâm Alfiyyi’l-Murtazâ. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik ‘alâ nûri seyyidinâ ve seyyideti’n-nisâ’i’l-âlemîn Fâtümeti’z-Zehrâ ve ‘alâ ümmihâ ve ümmi’l-mü’minîn Hadîceti’l-Kübrâ. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik ‘alâ nûri seyyidinâ’l-İmâm Hasani’l-Müctebâ. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik ‘alâ nûri seyyidinâ’l-imâm Hüseyini’s-şehîdi’l-mazlûm bi-arzı Kerbelâ. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik ‘alâ nûri seyyidina’l-imâm Alî Zeyne’l-Âbidîn. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik ‘alâ nûri seyyidinâ’l-imâm Muhammedini’l-Bâkır. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik ‘alâ nûri seyyidinâ’l-imâm Ca’feri’s-Sâdik. Allahümme salli ve

7) Transkribe ederek Âyet ve Hadîs tahrici yaptığımız bu yazma eser, bir Bektâşî Tercümanı olmakla birlikte aynı zamanda, bir Bektâşî Erkânâmesi niteliği de taşımaktadır. Eser 06. Milli Kütüphâne Yazmalar A. 2464’da kayıtlıdır.

sellim ve zid ve bârik 'alâ nûri seyyidinâ'l-imâm Mûsâ el-Kâzım. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik 'alâ nûri seyyidinâ'l-imâm Alî Mûsâ er-Rızâ. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik 'alâ nûri seyyidinâ'l-imâm Muhammedini't-Tâkıyy. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik 'alâ nûri seyyidinâ'l-imâm Alî en-Nakıyy. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik 'alâ nûri seyyidinâ'l-imâm Hasani'l-'Askerî. Allahümme salli ve sellim ve zid ve bârik 'alâ nûri seyyidinâ'l-imâm Muhammed el-Mehdî. Salavâtullâhi ve selâmuhû aleyhim ecma'în.

Ed'ıye-i Mahsûsa

Allahumme inne hâulâi e'immetunâ ve sâdâtonâ ve kâdetunâ ve kuberaunâ ve şufe'âunâ bihim netevellâhu ve min'a'dâihim neteberre'u fi'd-dünyâ ve'l-âhireti.

Allâhumme ve 'âli men vâlâhum ve 'âdi men 'âdâhum ve'nsur men nasarahum va'hzul men hazalehum ve'l'an men zalemehum ve'nsur şî'atehum ve kub 'alâ men cahedehum ve'hkik 'aduvvehum mine'l-cinni ve'l-insi ecma'în mine'l-evvelîne ve'l-âhirîn ilâ yevmi'd-dîn.

Allâhumme zidnâ mahabbetehum ve'rzuknâ şefâ'atehum, ve'hşurnâ ma'ahum ve fi zumretihim ve fi tahti livâ'ihim bi-fadlike ve cûdike ve keremike ve ihsânike ve rahmetike yâ erhame'r-râhimîn ve yâ hayra'n-nâsirîn ve sallallâhu 'alâ nûri seyyidinâ Muhammedin ve âlihi't-tayyibîne't-tâhirîn.

Nâd-ı Ali

Bismillahirrahmânirrahîm

Nâd-i Alıyyen mazharu'l-'acâib ve'l-ğarâib teciduhu 'avnen leke fi'n-nevâ'ibi lî ilelâhi te'âlâ hâcetün. Küllü hemmin ve ğammin seyencelî bi-nûri 'azametike yâ Allah yâ Allah yâ Allah ve bi-nûri nübüvvetike yâ Muhammed yâ Muhammed yâ Muhammed ve bi-hakki ve bi-nûri velâyetike yâ 'Alî yâ 'Alî yâ 'Alî edriknî edriknî edriknî yâ Alî yâ Ebâ'l-Hasan yâ Ebâ'l-Huseyin yâ Ebâ't-Turâb, halli müşkilî server-i dîn; şâfi'i yevmi'l-hisâb, yâ sâhibe'l-cemâl ve kemâl yâ ze'l-heybeti ve'l-celâl. Allâhumme bi-hakki'l-Hüseyni ve ceddihî ve ebîhi ve ümmihî ve ahîhi ve benîhi. Hallisnî min külli hemmin ve ğammin bi-mâ ene fihi. İlâhî bi-rahmetike yâ erhame'r-râhimîn ve yâ hayra'n-nâsirîn. Yâ mukallibe'l-kulûb ve'l-epsâr, kallib kulûbenâ ve bassirnâ bi-hakki rizâike ve ru'yeti'l-müştâkîne'l-ahyâr.

"Lâ fetâ illâ 'Alî, Lâ seyfe illâ Zülfikâr". Rabbenâ takabbel minnâ bi-hakki Muhammedin ve Haydar. Hû dost!

Terçümân-ı Dâr

Bismillahirrahmânirrahîm

"Rabbenâ zalemnâ enfûsenâ ve in lem-teğfir lenâ ve terhamnâ le-nekûnenne mine'l-hâsirîn"⁸ Allâh Eyvallâh yüzüm yerde özüm dârda erenler meydanında hak Muhammed

8) A'râf, 23, "Rabbimiz, biz kendimize zulmettik, eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan, muhakkak ziyana uğrayanlardan oluruz!"

Alî yolunda canım kurban, tenim tercümân bu fakîrden ağrınmış ve incinmiş cân karındaş var ise dile gelsun, bile gelsun Allâh Eyvallâh.

Tercümân-ı Tâc

Bismillahirrahmânirrahîm

Erenler aşkına kemter kemîne yüzüm hâk eyledim rû-yi zemîne geyûben Kayğusuz'dan tâc ve izzet, hû diyelim erenlerin demine. Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin 'Alî-râ bülend-i salavât, erenlerden haklı hayırlı himmet sey'en lillâh. Allâh Eyvallâh. Hû dost!

Niyyet-i Vudû'

Neveytû en etevadda'a lî, li-istibâhati's-salâti li-vucûbihî kurbeten ilallâhi Ta'âlâ. Hû dost!

Niyyet-i Gusul

Neytu en ağsule li-def'i'l-hadesi's-şer'iyeti li-istibâhati's-salâti li-vucûbihî kurbeten ilallâhi Ta'âlâ. Hû dost!

Tercümân-ı İkrâr

Hamden lillâh kim men oldum bende-i hâss-ı Hudâ, cân u dilden aşkla hem çeker Âl-i abâ, râh-ı zulmetden çıkup doğru yola bastum kadem. Hâb-ı gafletten uyandum cân-ı gözüm kıldum küşâ, On İki İmâm bendesiyem hem gurûh-ı nâciyem, Yetmiş iki fırkadan oldum berî dahî cudâ. Mezhebim hak Ca'ferî'dir iştibâhım yok benim. Pîrim Üstâdım Hacı Bektâş-ı kutb-ı evliyâ, hak deyub bağladım, ikrâr verub erenlere, mürşidim oldu Muhammed, rehberimdir Murtazâ. Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât.

Şehr-i Ziyâret-Nâme

Bu ziyâret-nâme-yî, şehr-i Muharremi'l-Harâm'ın onuncu günü sabah namâzı vakti gün doğmadan yüz on kere okuyalar.

Du'â

Allâhumme'l'an evvele zâlimin zaleme hakka Muhammedin ve âl-i Muhammed'in ve âhire tâbî'îne lehû 'alâ zâlik. Allahumme'l'ani'l-'usâbeti'l-letî câhedeti'l-Hüseyne ve şâya'at ve bâya'at ve tâba'at 'alâ katlihî. Allâhumme'l'anhum cemî'an. Es-selâmu aleyke yâ Ebâ Abdillâh ve 'alâ'l-ervâhi'l-letî hallet bi-fenâ'ike 'aleyke minnî selâmullâhi ebeden mâ bakîtu ve bakiye'l-leylü ve 'n-nehâr. Ve lâ ca'alehullâhu âhire'l-ahdi minnî li-ziyâretike. Es-selâmu 'alâ'l-Hüseyini ve 'alâ Alî ibni'l-Hüseyin ve alâ evlâdi'l-Hüseyin ve 'alâ ashâbi'l-Hüseyin.

Münâcaât

Bismillahirrahmânirrahîm

Yâ Mahmûd bi-hakki Muhammed ve Yâ 'Alî bi-hakki 'Alî ve Yâ Fâtur bi-hakki Fâtımatı'z-Zehrâ, Yâ Muhsin bi-hakki'l-Hasan ve Yâ ze'l-ihsân bi-hakki'l-Hüseyin.

Yâ 'uddetf 'inde şiddetf ve yâ ğavsî 'inde kurbetf ecirni bi-'aynike'letf lâ-tenâmu ve 'âkifni bi-rukni'lezi lâ-yurâm.

Her kazâ ve her belâ ve her cefâ senden gelür. Def' eyle sen Perverdigâr. Her 'atâ ve kerem senden gelür lutfeyle sen Perverdigâr.

Tercümân-ı Âb

Selâmullâhi 'alâ'l-Hüseyin, La'netullâh 'alâ kâtili'l-Hüseyin.

Tercümân-ı Eşik

Eşiğine koymuşum men cân u ser, tâ vucûdum sâfi ola çû zer, eşiğinde budur hâce-tim benim, kılasun hem bu fakire bir nazar ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât!

Tercümân-ı Çamaşır

Bismillahirrahmânirrahîm

"Ve izâ şî'nâ beddelnâ emsâlehum tebdîlâ"⁹. Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât!

Tercümân-ı Post

Bismillâhi sır-ı cemâl-i dost ber-vech-i Âdem, hutût-ı heft mihrâb-ı elest, ceharkû-şe-i post, 'ayn-ı cem' erenlerine hû dost. Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât!

Tercümân-ı Meydantaşı

Bismillâhi Allah dost hâzır, ğâ'ib, zâhir, bâtın, 'ayn-ı cem erenlerin gül cemâline aşk olsun!

Tercümân-ı Teslîm

Bismillâhi erenler erkânı oldu îmânım, gönülde kalmadı şekk ü gümânım, takub teslîm oldum men. Hakka teslîm erenler yoluna fedâ bu cânım. Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât!

Tercümân-ı Tıraş

Çün tıraş olduk şükür bulduk safâ, Ehl-i Beyt'e bendeyüz kıldık vefâ. Nâzil oldu âyet "Fe-hallikû" hem tıraş oldu ânınçun Mustafâ, Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât.

Tercümân-ı Hatâ

Bismillâh hata' etdim suçum affeyle ey şâh bi-hakki Mustafâ ve âl-i dergâh, şehîd-i Kerbelâ sırrı hakkîçun. Zalemnâ Rabbenâ estağfirullâh! Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât!

Tercümân-ı Türbe

Bismillâh cemâlidir senin nûr-ı ilâhî ki, sensin cümlelerin puşt-ı penâhı ayağın top-rağı ey mazhar-ı Hakk erenler başının tâc u kulâhı, niyâz olsun sana dünyâ ve 'ukbâ ki

9) İnsân, 28, "Dilediğimiz zaman onları benzerleriyle değiştiririz."

sensin dînü dünyâ pâdişâhî, “fe-eynemâ tüvellû fe-semme vechullâh”¹⁰. Estağfirullâh! Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât!

Tercümân-ı Çerâğ

Bismillahirrahmânirrahîm

Rûsen oldu çün çerâğ-ı hannân-ı Mustafâ, ehl-i fakra oldu burhân-ı delîl-i rahnumâ, virelim candan salavât ez-derûn u bî-riyâ, ber-revân-ı ‘Ahmed-i Mürsel, Alfiyyi’l-Murtazâ, ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât!

Tercümân-ı Vahdet

Bismillâh “Tebârekellezî bi-yedihi’l-mülk ve hüve ‘alâ külli şey’in kadîr”¹¹, Yâ Gı-yâse’l-mu’temedî. Allâhumme mededî samedî. “lem yelid ve lem yüled ve lem yekun lehû kufuven ahad”¹². Yatdım sağıma, döndüm soluma, sığındım Subhân’ıma, mürşîdime, rehberime. Kalkarsam Allâh, kalkmazsam âmentü billâh, “Kul hüvallahû ahad” yâ hazreti hakk ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî-râ bülend-i salavât!

Tercümân-ı Kurbân

Bismillâh fermân-ı Celîl, kurbân-ı Halîl, delîl-i Cebrâ’îl, tekbîr-i İsmâ’îl, azamet-i Hûdâ, tekbîr “Allâhu Ekber, Allâhu Ekber Lâ ilâhe illallahû vallâhu ekber, Allâhu Ekber ve lillâhî’l-hamd”, “subhânellâhî ve’l-hamdulillâhî ve lâ ilâhe illallahû vallâhu ekber ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahî’l-’aliyyi’l-’azîm”.

Tercümân-ı Âb-ı Tahûr

Teşneyem âb-ı tahûra, nasîb it yâ Hudâ, saky-ı-âzûb, vîr âb-ı engürü Muhammed Mustafâ sanâ olubdur sâkî-i kevser, Alf-yyî’l-Murtazâ sanâ gözüm yaşın sebîl etdim. Hüseyin Kerbelâ sakâ sakâhum Yâ Hüseyin Selâmullâhî ‘ala’l-Hüseyin, La’netullâhî ‘alâ kâtîli’l-Hüseyin. (Temmet)

Kasımpaşa’da vâkî’ Kulaksız’da defn-i hâk-i ‘itnâk olan e’izze-i kirâmdan es-seyyid eş-Şeyh Osmân, Emîru’l-Hâşimî Efendî hazretlerinin sülâle-i tâhiresinden hâlen dergâh-ı şerîf post-nişînî es-Seyyid eş-Şeyh Reşâhatlu Mehmed Hamdî Efendî’nin hafidî evlâd-ı ma’nevîyyem Mehmed Emîn Süreyyâ el-Keşfî -zeyyenehû ‘alâ sîreti’s-selefi’l-küllî.- Ey zekât-ı mekân bi-şarti’t-tahâreti’l-kâmileti ve ‘alâ turâbî akdâm-i âl-i ‘abâ Mehmed Nûri Bâbâgân hulefâi’l-aktâbi’l-hazreti Pîr Hünkâr Hacı Bektâş-ı Velî (k.s.) ve hâdimu’l-fukarâ hazret-i Tâhir Bâbâ el-kâim fî Çamlıca el-kebîr min livâ-i Üsküdâr. 16 Muharrem 1206. Rehber-i Mûsikî-i Humâyûn Kolağalarından İbrâhîm Efendî.

10) Bakara, 115, “Doğu da, batı da Allah’ındır. Nereye dönerseniz Allah’ın yüzü (zâtı) oradadır”.

11) Mülk, 1, “mülk (mutlak hükümlerlik ve yönetim), elinde bulunan yüce Allah, kutludur. O’nun herşeye gücü yeter.

12) İhlâs, “Kendisi doğurmamıştır doğrulanmıştır, hiçbir şey onun dengi olmamıştır”.